

Białystok, 14.01.2022r.

Zn.spr.: ZS.6004.16.2021

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W BIAŁYMSTOKU**

**PROTOKÓŁ Z POSIEDZENIA
KOMISJI ZAŁOŻEŃ PLANU**

określający

**ZAŁOŻENIA DO SPORZĄDZANIA PROJEKTU
PLANU**

**URZĄDZENIA LASU
W NADLEŚNICTWIE CZERWONY DWÓR**

na okres 1.01.2024 – 31.12.2033

Czerwony Dwór, 22 września 2021r.

A. WYTYCZNE W SPRAWIE ORGANIZACJI PRAC URZĄDZENIOWYCH

Projekt planu urządzenia lasu opracowany zostanie wg Instrukcji Urządzenia Lasu (Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21.11.2011r. w sprawie „Instrukcji Urządzenia lasu” z późn. zmianami).

Protokół sporządzono zgodnie z §126 ww. Instrukcji.

Lista obecności stanowi załącznik do protokołu.

Wykonawca projektu planu urządzenia lasu (PUL) zostanie wyłoniony w drodze przetargu zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Załącznikiem opisu przedmiotu zamówienia będzie Protokół z posiedzenia Komisji Założeń Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa. Posiedzenie Komisji Założeń Planu (KZP) Nadleśnictwa Czerwony Dwór odbyło się w dniu 21 wrzesień 2021 r. Na podstawie referatu Nadleśniczego i po przeprowadzonej dyskusji, Komisja opracowała założenia do projektu planu urządzenia lasu i prognozy oddziaływania tego planu na środowisko i obszary Natura 2000.

A.1 P RACE SIEDLISKOWE

Prace glebowo-siedliskowe w Nadleśnictwie Czerwony Dwór wykonane zostały w latach 2006-2008 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oddział w Białymstoku. Na podstawie zebranych danych sporządzono charakterystykę gleb i siedlisk oraz mapy siedlisk leśnych stanowiące podstawę do prowadzenia prac hodowlanych. W związku z faktem, iż szczegółowe rozpoznanie, wyróżnienie, opisanie i skartowanie siedlisk jest dokonywane w cyklach nie krótszych niż 30 lat nadleśnictwo udostępni wykonawcy dane z roku 2008 jako materiał do prac taksacyjnych.

Na obszarach objętych siecią Natura 2000 należy wyróżnić i skartować zbiorowiska roślinne oraz siedliska przyrodnicze. W związku z brakiem Planu Zadań Ochronnych (PZO) dla wschodniej części Puszczy Boreckiej i w Lasach Skaliskich (siedliska przyrodnicze w Niece Skaliskiej) konieczna jest weryfikacja i aktualizacja siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo. Do tego celu należy wykorzystać:

- wyniki inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych wykonanej przez nadleśnictwo w latach 2006-2008;
- materiały w posiadaniu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie (RDOŚ) sporządzone do projektu PZO, które do chwili obecnej nie weszły w życie (wskazane jest, aby wykonawca PUL odniósł się do zapisów tam zawartych i po konsultacjach z RDOŚ uwzględnił w projekcie planu);
- wyniki opracowania „Stan ochrony świerczyn bagiennych w Nadleśnictwie Czerwony Dwór w Obrębie Czerwony Dwór w aspekcie ich klasyfikacji do lasów o szczególnej wartości HCVF”, zrealizowanego na zlecenie nadleśnictwa przez dr Aleksandra Kołosa z Katedry Ochrony i Kształtowania Środowiska Politechniki Białostockiej.

Na obszarach poza siecią Natura 2000 wskazana jest weryfikacja siedlisk przyrodniczych wykazanych podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w latach 2006-2008 oraz prac urzędzeniowych dla PUL na lata 2014-2023.

Powierzchnię siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej występujące na gruntach Nadleśnictwa Czerwony Dwór według PUL na lata 2014-2023 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Kod typu siedliska przyrodniczego	Typ siedlisk przyrodniczych	Powierzchnia wg PUL 2014-2023
1	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	82,57
2	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	2,68
3	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	71,12
4	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	9,13
5	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	0,00
6	9170	Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	1080,75
7	91D0*	Bory i lasy bagienne (borealne)	1054,61
8	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	338,55
9	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	117,73
RAZEM			2757,14

A.2 Prace Przygotowawcze

A.2.1 Zebranie i zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000 wyznaczonych na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie

Powierzchniowe i punktowe obiekty chronione zostaną przyjęte zgodnie z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ), uzupełnionymi o informacje z nadleśnictwa oraz zebrane przez Wykonawcę.

Na terenie Nadleśnictwa Czerwony Dwór znajdują się:

1. Obszary Natura 2000:

- PLB280006 Puszcza Borecka;
- PLH280016 Ostoja Borecka;
- PLB280011 Lasy Skaliskie;
- PLH280049 Niecka Skalska.

2. Rezerwaty przyrody:

Nazwa rezerwatu	Powierzchnia [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Cel ochrony
Mazury	297,45 (388,65)*	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Mazury" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r. poz. 3442)	Zachowanie walorów krajobrazowych obszaru wodno-leśnego, charakterystycznego dla Puszczy Boreckiej, wraz z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi
Wyspa Lipowa na jeziorze Szwałk Wielki	2,73	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wyspa lipowa na jeziorze Szwałk Wielki" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r. poz. 4574)	Zachowanie grądu subkontynentalnego z dużym udziałem lipy drobnolistnej <i>Tilia cordata</i> i rzadkimi gatunkami roślin
Lipowy Jar	49,50	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Lipowy Jar" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2021 r. poz. 1950)	zachowanie naturalnych drzewostanów Puszczy Boreckiej
Borki	4,89 (440,22)*	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Borki" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 587)	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych na terenie Puszczy Boreckiej i związanych z nimi gatunków fauny i flory.

* podana powierzchnia stanowi jedynie część z całkowitej powierzchni rezerwatów (część powierzchni rezerwatów znajduje się poza gruntami będącymi w zarządzie PGL LP Nadleśnictwa Czerwony Dwór). Granice obszarów zostaną zweryfikowane i uwzględnione w PUL.

3. Obszary chronionego krajobrazu:

Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego
Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy	9490,60	Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 108, poz. 1831).
Obszar chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej	6913,74	Rozporządzenie Nr 132 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2614).
Obszar Chronionego Krajobrazu Grabowo	30,09	Rozporządzenie Nr 23 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Grabowo (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 70, poz. 1339).
Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich	36,37	Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71, poz. 1365).

4. Użytki ekologiczne:

Na gruntach nadleśnictwa nie występują użytki ekologiczne, ale w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa i w bezpośrednim sąsiedztwie gruntów LP znajduje się użytek ekologiczny Jezioro Birek o powierzchni 68,75 ha, powołany Rozporządzeniem nr 36 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Jezioro Birek (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 105, poz. 1669). Użytek został ustanowiony ze względu na potrzebę ochrony pozostałości ekosystemów szczególnie cennych, jako „kompleks jeziorno-bagienny, miejsce występowania wielu gatunków ptaków”, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

5. Lasy ochronne:

Powierzchnia lasów ochronnych wg stanu na 28.04.2014r. (Decyzja Ministra Środowiska nr DLP-I-611-31/17510/14/ŁP) wynosi 10 826,97 ha.

W ich skład wchodzi:

Kategoria lasu	Obręb Czerwony Dwór	Obręb Skalisko	Nadleśnictwo
	Powierzchnia [ha]		

Kategoria lasu	Obręb Czerwony Dwór	Obręb Skalisko	Nadleśnictwo
	Powierzchnia [ha]		
Rezerваты	303,86	-	303,86
Lasy ochronne, w tym:			
- lasy glebochronne	29,78	44,14	73,92
- lasy wodochronne	1985,27	2991,12	4976,39
- lasy stanowiące cenne fragmenty przyrody	3489,58	1650,09	5139,67
- lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych	3,36	3,21	6,57
- lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębego	73,31	-	73,31
- lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową	355,21	201,90	557,11
Razem lasy ochronne	5936,51	4890,46	10826,97
Lasy gospodarcze	934,98	2565,35	3500,33
Łącznie	7175,35	7455,81	14631,16

Komisja wnioskuję o wykonanie:

1. weryfikacji siedlisk przyrodniczych wykazanych podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w latach 2006-2007,
2. weryfikacji osobliwości przyrodniczych i kulturowych (płaty roślin chronionych; miejsca występowania gatunków zwierząt chronionych; pomników przyrody; cmentarzy, mogił, bunkrów),
3. uwzględnienia w PUL oraz POP nowo powstałych form ochrony przyrody (powołanych odpowiednimi decyzjami zarządzającego lasami lub uprawnionych organów właściwych do spraw ochrony przyrody, do dnia 30.06.2023 r.) i lasów referencyjnych
4. aktualizacji obowiązującej decyzji w sprawie uznania lasów za ochronne w związku ze zmianami kategorii ochronności wynikłych w trakcie taksacji. Do kategorii lasów stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody zostaną włączone siedliska przyrodnicze w części lub całości z obszaru Natura 2000, powierzchniowe stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej oraz zaktualizowane ostoje zwierząt chronionych. Wykonawca przygotowuje wstępną dokumentację do wniosku o uznanie lasów za ochronne (wykazy szczegółowe, mapy przeglądowe dla obrębów leśnych i wg gmin). Materiały zostaną przekazane Zleceniodawcy na dzień odbioru terenowych prac urządzania lasu. Mapy należy przekazać w formie plików PDF. Drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego zostaną zaktualizowane, w uzgodnieniu z nadleśnictwem, po zakończeniu prac terenowych. Zestawienie zostanie zamieszczone w Programie Ochrony Przyrody. W stosunku do lasów wyłączonych z

użytkowania należy w całym projekcie planu używać zwrotu „drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego” (§8 pkt. 1.3 IUL).

5. Uwzględnienie zapisów zatwierdzonych PZO dla obszarów Natura 2000.

A.2.2 Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz programów ochrony środowiska

Zgodnie z § 9 Instrukcji u.l. Nadleśniczy w referacie przedstawił rozdział pod tytułem „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska”.

Wykonawca w referacie na NTG uwzględnił zapisy dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody określone w planach i studiach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz programach ochrony środowiska ze wskazaniem polityki przestrzennej. Po akceptacji NTG w projekcie planu urządzenia lasu należy zamieścić podrozdział „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska” na dzień obowiązywania planu Urządzenia lasu.

A.2.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Nadleśnictwo Czerwony Dwór swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje obszar o powierzchni około 415 km², który położony jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Nadleśnictwo od północy graniczy z Obwodem Kaliningradzkim. Grunty nadleśnictwa położone są w 41,8 % (7094,79 ha) na terenie powiatu oleckiego (gminy Kowale Oleckie i Świątajno), w 42,6 % (7234,71 ha) na terenie powiatu gołdapskiego (gminy Banie Mazurskie i Gołdap) oraz w 15,6 % (2652,98 ha) na terenie powiatu węgorzewskiego (gmina Budry).

Cały obszar zasięgu terytorialnego nadleśnictwa położony jest w województwie warmińsko-mazurskim. Podstawowym dokumentem prognostycznym dla polityki zagospodarowania przestrzennego regionu jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego z 2018 roku, który określa cele, zasady, struktury zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim oraz priorytetowym dla UE.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie gminy z terenu administracyjnego nadleśnictwa posiadają aktualne studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które zostały wprowadzone uchwałami rad gmin wymienionymi w poniższej tabeli:

Gmina	Numer i data uchwały Rady Gminy
Kowale Oleckie	RG.0007.277.2014 z 14.11.2014r.
Świątajno	VII/36/15 z 29.04.2015r.
Gołdap	IX/63/2015 z 03.07.2015r.
Banie Mazurskie	XVIII/130/2000 z 30.08.2000r.
Budry	XXXIV/203/2009 z 20.10.2009r.

Ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy na obszarze gmin powinny być zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie jednak gminy nie posiadają Planów zagospodarowania przestrzennego dla całych swoich obszarów, a jedynie fragmentaryczne opracowania dla poszczególnych miejscowości, w których brak jest konkretnych zapisów dotyczących lasów i ochrony przyrody.

A.2.2.2. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Zagospodarowanie przestrzenne na poziomie województwa.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego dotyczące gospodarki leśnej na obszarze województwa zawarte są w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego (uchwała nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.), który zakłada:

1. Realizację założeń planu poprzez zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo - kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa;
2. Stosowanie zasady kompensacji ekologicznej polegającej na takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachowana została równowaga przyrodnicza, co oznacza wyrównywanie szkód środowiskowych, wynikających z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno - gospodarczych, a pozbawionych neutralnej alternatywy wobec środowiska;
3. Zrównoważone zarządzanie przestrzenią przyrodniczą stanowiącą potencjał rozwoju województwa poprzez:
  - racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska w zakresie wód, lasów, gleb, bioróżnorodności, kopalin;
  - realizację celów ochrony środowiska zgodnie z zasadami wysokiego poziomu ochrony, przezorności, stosowania działań zapobiegawczych (zasada prewencji), naprawiania szkód u źródła i zasadą „zanieczyszczający płaci”;

- stosowanie w gospodarowaniu przestrzenią zintegrowanego podejścia do środowiskowych, ekonomicznych i społecznych aspektów korzystania z zasobów ekosystemowych;
- uwzględnianie zachowania i poprawy stanu przyrody, jako warunku koniecznego rozwoju, w długoterminowych, strategicznych programach rozwoju województwa;

4. Kształtowanie zasobów leśnych, w wyniku realizacji wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz zwiększania bioróżnorodności w lasach, które realizowane będzie poprzez:

- zwiększanie lesistości, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia zalesień na najłabszych glebach, w strefach wododziałowych, w otoczeniu miast z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ochrony przyrody;
- ograniczanie gospodarczego wykorzystania lasów na terenach wrażliwych przyrodniczo oraz w granicach miast;
- zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych.

Tworzenie warunków do prowadzenia trwałej wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej obejmować będzie:

1. Zwiększanie lesistości województwa:

- realizacja zalesień zgodnie z ustaleniami zawartymi w „Krajowym Programie Zwiększania Lesistości Aktualizacja 2003 r.” oraz planami ochrony obszarów Natura 2000;
- powiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych oraz innych niż rolne o niskiej przydatności dla rolnictwa z uwzględnieniem potrzeb kształtowania korytarzy ekologicznych oraz zwiększania zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych;
- ochrona gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną oraz stosowanie kompensacji przyrodniczej przy przeznaczaniu gruntu leśnego na cele nieleśne;
- uwzględnianie w planowaniu urządzania i użytkowania lasów potencjalnych zmian klimatu, które mogą wpływać na gospodarowanie zasobami leśnymi – preferowanie działań zabezpieczających naturalne rezerwuary wody w lasach (torfowiska, olsy, łęgi, bory bagienne);

2. Poprawę jakości zasobów leśnych i ich kompleksowa ochrona:

- kontynuowanie stopniowej przebudowy monokultur sosnowych i sukcesywna przebudowa drzewostanów w celu dostosowania ich do warunków siedliskowych;
- wykorzystywanie rodzimych gatunków drzew i krzewów do zalesień (zgodnie z ustawą o leśnym materiale rozmnożeniowym);
- ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami i innymi szkodliwymi czynnikami zagrażającymi trwałości lasów;

- rozbudowa i modernizacja bazy szkółkarskiej oraz infrastruktury służącej ochronie lasów;

3. Rozwijanie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, aby stała się współzależnym z rolnictwem ogniwem wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich poprzez:

- utrzymanie produkcyjnej zasobności lasów i zachowanie regionów matecznych (obszarów występowania naturalnych rodzimych populacji drzew);
- racjonalne pozyskiwanie drewna, głównie dla przemysłu meblarskiego, celulozowo-papierniczego, górnictwa, budownictwa oraz biomasy dla energetyki, w granicach nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu, z zachowaniem funkcji ekologicznej i społecznej;
- pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtworzenia, a także ochronę runa leśnego;
- utrzymanie wysokiej jakości osobniczej zwierzyny gatunków łownych, poprawa warunków bytowania i utrzymanie jej stanu liczebnego na poziomie zapewniającym realizację celów gospodarki leśnej;
- realizacja powszechnego udostępniania lasów społeczeństwu, poprzez wyposażenie ich w niezbędne elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz edukację ekologiczną (tzw. ścieżki dydaktyczne);
- kontynuacja aktywnego uczestnictwa jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w popularyzacji wiedzy przyrodniczej i w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru lasów oraz łagodzenie i unikanie konfliktów między różnymi funkcjami lasów.

Zagospodarowanie przestrzenne na poziomie gmin.

Gminy w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa nie posiadają opracowanych Planów zagospodarowania przestrzennego dla całego ich obszaru, jedynie fragmentaryczne opracowania dotyczące niektórych miejscowości. Brak jest też informacji na temat terminu kompleksowego podejścia do spraw zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo pojawiające się zapisy w opracowaniach nie traktują gospodarki leśnej w sposób szczegółowy. W większym zakresie o znaczeniu lasów dla obszarów gmin stanowią Strategie Rozwoju Gmin. Przykładowe zapisy dotyczące gospodarki leśnej przedstawiają cytowane poniżej fragmenty opracowań:

1. Gmina Świątajno:

„Do dużej atrakcyjności przyrodniczej gminy Świątajno, a co za tym idzie i do jej atrakcyjności turystycznej, która to wzbogaca drzemiający w regionie potencjał rozwojowy należy zaliczyć tereny leśne. Lasy to nie tylko miejsce do rekreacji i wypoczynku, ale także miejsce pracy

wielu osób, których krąg w przyszłości może zostać poszerzony o pracowników zajmujących się ochroną, pielęgnowaniem oraz „eksploatacją” ich pozaekonomicznych zasobów” (s.15).

2. Gmina Budry:

„Podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów to:

a) ochrona kompleksów leśnych wyodrębnionych w planie urządzania Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Czerwony Dwór jako lasy wodochronne i lasy ostoje zwierząt,” (s.17);

3. Gmina Kowale Oleckie:

„W kierunkach rozwoju w zakresie gospodarki leśnej:

- prowadzić racjonalną gospodarkę leśną, uwzględniającą zachowanie równowagi przyrodniczej oraz odpowiednie przepisy;
- wysoka ochrona środowiska i przyrody;
- zakaz wszelkiej działalności zagrażającej zanieczyszczeniu i degradacji środowiska przyrodniczego i krajobrazowego (od powierzchniowych i wglębnych, gleb oraz powietrza, lasów)” (s. 73).

Gmina Gołdap w swoich opracowaniach nie odnosi się do gospodarki leśnej a jedynie do rozwoju terenów zurbanizowanych i rolnictwa.

2.2.2.3. Ochrona środowiska, w tym: ochrona przyrody, ochrona gruntów rolnych i leśnych oraz ochrona krajobrazu

Ochrona środowiska na poziomie województwa.

Przyjęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego cele i kierunki polityki przestrzennej oraz zasady i działania są spójne z celami i ustaleniami „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” oraz „Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego województwa warmińsko - mazurskiego do 2025 roku”.

Według Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko –mazurskiego, Warmia i Mazury „zaliczane są do najczystszych i najmniej przekształconych” regionów w kraju. W ogólnej analizie planu wskazuje się na szczególne znaczenie lasów „Lasy są istotnym elementem kształtującym strukturę przyrodniczą regionu i jego krajobraz. Stanowią niezbędny czynnik równowagi ekologicznej i są jednocześnie formą użytkowania gruntów, spełniającą różnorodne funkcje: biologiczne, ekologiczne, produkcyjne i społeczne” (s.39). Wśród celów stawianych na szczeblu województwa w zakresie ochrony przyrody jako jednym z głównych jest „Zachowanie bioróżnorodności ... konieczne dla dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego, zgodnie z koncepcją rozwoju zrównoważonego”. Dla zachowania różnorodności biologicznej regionu i kraju wskazuje się na konieczność utrzymania i rozwoju korytarzy ekologicznych. To „współwystępowanie wysokiej wartości naturalnych (fizjograficznych), przyrodniczych i kulturowych elementów środowiska stanowi o dużym potencjale walorów

krajobrazowych województwa, szczególnie w powiązaniu z rozwijaniem funkcji turystycznych i rekreacyjnych.”

Wśród zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i różnorodności biologicznej wymienione zostały:

- nadmierna ekspansja zabudowy poza jednostki osadnicze, rozpraszanie zabudowy na terenach wiejskich, obudowywanie jezior i rzek (co niekiedy skutkuje brakiem dostępu do nich), dążenie do ujednolicenia fizjonomii powodujące zanikanie odrębności regionalnej;
- pojawiające się coraz częściej w krajobrazie elementy infrastruktury technicznej (drogi, linie przesyłu energii, urządzenia wodno - kanalizacyjne, maszty telekomunikacyjne) oraz energetyki wiatrowej (wiatraki, „farmy wiatrowe”) – szczególnie często podkreślany jest negatywny wpływ na krajobraz turbin wiatrowych o dużych wysokościach;
- zmiany struktury własności, wprowadzanie intensywnych form gospodarowania w rolnictwie, w tym także wprowadzanie monokultur uprawowych (np. roślin energetycznych), osuszanie terenów podmokłych (w tym torfowisk), zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk;
- przekształcanie siedlisk, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, wprowadzanie i ekspansja inwazyjnych gatunków obcych;
- zmiany klimatu.

Szczególnie istotna dla zachowania unikatowych cech krajobrazów regionu jest kultura gospodarowania przestrzenią, dbanie o szeroko rozumiany ład przestrzenny. Nieumiejętne zarządzanie krajobrazem może doprowadzić do jego nieodwracalnych zmian. W Planie zagospodarowania przestrzennego przyjęto główne cele i kierunki rozwoju które obejmują między innymi: „Zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa” (s. 121). Jako podstawową zasadę polityki zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego przyjmuje się zasadę zrównoważonego rozwoju, którą w rozwinięciu do środowiska przyrodniczego rozumie się jako zasadę kompensacji ekologicznej polegającą na „takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachowana została równowaga przyrodnicza, co oznacza wyrównywanie szkód środowiskowych, wynikających z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych neutralnej alternatywy wobec środowiska”(s. 122).

Wśród głównych celów gospodarowania przestrzenią nacisk kładzie się na racjonalne wykorzystanie przestrzeni, w tym:

- przeciwdziałanie powstawaniu oraz łagodzenie konfliktów funkcji w przestrzeni, w szczególności funkcji gospodarczych z funkcjami ekologiczną i rolniczą;
- pierwszeństwo zagospodarowania terenów już zainwestowanych przed nowymi;
- utrzymanie wysokiej jakości standardów użytkowych terenów turystycznych i rekreacyjnych, w tym dostosowanie intensywności zagospodarowania rekreacyjnego do cech środowiska przyrodniczego i jego chłonności inwestycyjnej i turystycznej;

- ograniczenie nadmiernej presji zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego na tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa przyjęto pięć głównych kierunków, wśród których wymienia się między innymi „... uwzględnianie w polityce przestrzennej wymogów ochrony środowiska, w tym kształtowanie spójności terytorialnej i funkcjonalnej przestrzeni przyrodniczej.” Wskazuje się na szczególne znaczenie obszarów chronionych na terenie województwa: „Obszary przyrodnicze prawnie chronione: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo - krajobrazowe tworzą Regionalny system obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, który jest powiązany z systemem krajowym”. Jednocześnie zakłada się rozwój współpracy międzynarodowej w celu podniesienia rangi ochronnej obszarów chronionych na terenie województwa.

W zakresie gospodarki rolnej jako jeden z priorytetów uznaje się ograniczenie przeznaczania najlepszych gleb na cele nierolnicze i tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw wielofunkcyjnych z możliwością prowadzenia działalności agroturystycznej.

Dużym problemem na terenie województwa jest gospodarka ściekowa, zwłaszcza na obszarach poza aglomeracjami, na który wskazuje się w Planie zagospodarowania przestrzennego: „W celu poprawy jakości życia ludności i stanu środowiska przyrodniczego należy podejmować działania do tworzenia sprawnie funkcjonujących systemów utylizacji ścieków. Brak systemowych rozwiązań gospodarki ściekowej jest istotnym ograniczeniem dla zrównoważonego rozwoju województwa”.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego nakłada na samorządy lokalne obowiązek uwzględniania ustaleń Planu w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona środowiska na poziomie powiatów.

Założenia polityki dotyczące ochrony przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony krajobrazu na obszarze powiatów zawarte są w strategiach rozwoju poszczególnych powiatów.

Zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Oleckiego na lata 2016-2025 wprowadzonej Uchwałą nr XII/63/20215 Rady Powiatu Oleckiego z dnia 26 listopada 2015 roku odnoszą się ogólnie do zasobów przyrodniczych regionu w nawiązaniu do dokumentów wyższego rzędu (wojewódzkich, krajowych): „w regionie takim jak województwo warmińsko - mazurskie środowisko przyrodnicze determinuje, w wielu przypadkach, zachowanie przedsiębiorców, postawy społeczne, czy charakter i rodzaje relacji między człowiekiem a gospodarką.” W analizie SWAT dla Strategii jako mocne strony wymienia się między innymi:

- rozległe tereny leśne - baza dla przemysłu drzewnego;
- jeden z najmniej zanieczyszczonych regionów w Polsce;
- unikatowe walory krajobrazowo – przyrodnicze;

- czyste i bioróżnorodne środowisko przyrodnicze;
- bogactwo zwierzoyny leśnej.

Jako jeden z celów strategicznych wymieniona jest ochrona środowiska przyrodniczego a głównymi aktami prawnymi prowadzącymi do osiągnięcia tego celu wymienione są akty wyższego rzędu. Wśród działań prowadzących do ochrony środowiska wymienia się między innymi „zapewnienie skutecznej ochrony obszarów uwzględnionych w programie „Natura 2000” (tereny Puszczy Boreckiej)”, czy też „przestrzeganie obowiązujących przepisów na obszarach krajobrazu chronionego w procesach inwestycyjnych”. W ramach zwiększania lesistości ma być promowane zalesianie gruntów rolnych o niskiej przydatności rolniczej.

W powiecie węgorzewskim dokumentem planistycznym dla całego obszaru jest Strategia Zintegrowanego Rozwoju Powiatów Wielkich Jezior Mazurskich na lata

2014 - 2022 przyjęta do realizacji Uchwałą Nr LVI/230/2014 Rady Powiatu Węgorzewskiego z dnia 30 października 2014 roku. W przywołanej strategii największy nacisk kładzie się na wykorzystanie wód powierzchniowych (jezior i rzek) i rozwój branż z tym związanych, szczególnie turystyki. Jednak wśród potencjałów tego regionu wymienia się obok turystyki również przemysł drzewny i rolnictwo zgodne ze Strategią rozwoju województwa warmińsko – mazurskiego. Wśród trzech obszarów tematycznych, które mają stać się siłą napędową rozwoju regionu wymienia się „drewno i meblarstwo – bazuje na jednych z największych w kraju zasobach leśnych”. Jako nowy alternatywny kierunek rozwoju strategia wymienia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz rozwój „ekologicznego” rolnictwa. W grupie cech integrujących powiaty Wielkich Jezior Mazurskich Strategia wymienia między innymi:

- czyste środowisko predestynujące obszar do produkcji rolnej metodami ekologicznymi;
- duży udział wód powierzchniowych;
- atrakcyjne, liczne kompleksy leśne;
- znaczący udział w strukturze powierzchni i różne formy obszarów prawnie chronionych;
- występowanie wielu gatunków roślin pochodzących z różnych środowisk klimatycznych, które na tym terenie przetrwały tysiące lat, adaptując się do obecnie panujących warunków.

Przywołana Strategia jako piąty cel strategiczny dla regionu przyjmuje „Promowanie idei zrównoważonego rozwoju subregionu” z celami szczegółowymi: „Działania na rzecz racjonalnego wykorzystania energii” oraz „Propagowanie idei ochrony środowiska”.

Powiat Gołdapski nie posiada aktualnych dokumentów strategicznych dla obszaru swego działania.

Ochrona środowiska na poziomie gmin.

Założenia polityki dotyczące ochrony przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony krajobrazu na obszarze gmin zawarte zostały w strategiach rozwoju gmin, ale część gmin nie posiada aktualnych opracowań w tym zakresie.

Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Gołdap do roku 2025 wprowadzona Zarządzeniem nr 774/X/2013 Burmistrza Gołdapi z dnia 25 października 2013 roku, jako cel

strategiczny nr 1 wskazuje „Wzrost poziomu inwestycji w całoroczną ofertę turystyczną i jej spopularyzowanie”, do którego realizacji wykorzystane zostaną „walory środowiska naturalnego”.

W Gminie Świątajno obowiązującym dokumentem planistycznym jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Świątajno w Pow. Oleckim na lata 2015 - 2024 wprowadzona Uchwałą nr XII/49/15 Rady Gminy Świątajno z dnia 30 września 2015 roku, która wśród najcenniejszych zasobów gminy wymienia lasy: „Najcenniejszy kompleks leśny gminy stanowi Puszcza Borecka będąca także jednym z najcenniejszych miejsc przyrodniczych w Polsce” (s.11) oraz walory przyrodnicze gminy, które „przyczyniły się do utworzenia na jej terenie obszarów prawnie chronionych.” Jako podstawowy typ działalności na terenie gminy Świątajno Strategia wymienia działalność rolniczą, tak jak dla całego powiatu. Jednak położenie gminy Świątajno peryferyjnie w stosunku do dużych ośrodków miejskich na terenach o unikatowych walorach przyrodniczych, determinuje w dużym stopniu dotychczasowe oraz przyszłe kierunki rozwoju tego obszaru, stanowiąc jednocześnie wyjątkową szansę oparcia lokalnej gospodarki o branżę turystyczną notującą w ostatnim okresie jedno z najwyższych wskaźniki rozwoju (s.40). Tak jak w innych strategiach dla regionu jako mocne strony wymienia się naturalny krajobraz, typowy dla Mazur, czyste lasy i wody, unikalną florę i faunę, brak uciążliwego przemysłu na terenie gminy oraz dobrze rozwinięte rolnictwo.

Strategia Rozwoju Gminy Kowale Oleckie wprowadzona uchwałą nr RG.0007.37.2015 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 2 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie do roku 2022, wśród atutów gminy wymienia między innymi walory przyrodnicze rejonu (ukształtowanie terenu, wody powierzchniowe czy lasy), ale także złoża kopalin (w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się rozpoznane złożo piasków i żwirów „Zawady Oleckie”). Zgodnie ze strategią, wśród walorów przyrodniczych lasy w koncepcjach strategicznych gminy i rejonu powinny być bardziej eksponowane. Do podstawowych zagrożeń oddziałujących na lasy Strategia zalicza:

- zanieczyszczenia powietrza;
- zagrożenie pożarowe;
- obniżenie poziomu wód gruntowych;
- presję turystyczną.

W zakresie ochrony przyrody Strategia odwołuje się do dokumentów powołujących poszczególne formy ochrony oraz ustaw i rozporządzeń w tym zakresie. W aspekcie ekologicznym dla obszarów chronionych zagrożeniem są elektrownie wiatrowe, zwłaszcza w sąsiedztwie miejsc o wyjątkowej wartości krajobrazowej. Przeprowadzona w Strategii analiza SWAT jako szanse dla gminy wymienia rosnący popyt na agroturystykę i turystykę weekendową czy możliwość wspierania rozwoju przedsięwzięć sprzyjających poprawie środowiska naturalnego. Ta sama analiza jako mocne strony w zakresie walorów przyrodniczych wymienia:

- występowanie obszarów chronionego krajobrazu i rezerwatów przyrody;
- rozległe kompleksy leśne i możliwość ich turystycznego wykorzystania;

- możliwość dywersyfikacji działalności rolniczej w kierunku agroturystyki, której sprzyjają warunki przyrodnicze.

Przy realizacji celu strategicznego w zakresie Turystyki wskazuje się między innymi na:

- ochronę obszarów cennych przyrodniczo;
- wyłączenie z zagospodarowania obszarów o wysokich walorach środowiskowych;
- rozwój turystyki przyjaznej środowisku;
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego dotyczące ochrony przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony krajobrazu na obszarze gmin zawarte są studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP).

W zakresie ochrony przyrody SUiKZP odsyłają do zasad użytkowania wynikających z ustawy o ochronie przyrody i jej aktów wykonawczych oraz przepisów powołujących poszczególne formy tj.:

- rezerваты przyrody - zarządzenie Dyrektora RDOŚ;
- parki krajobrazowe – uchwała Sejmiku Województwa;
- obszary chronionego krajobrazu – uchwała Sejmiku Województwa;
- obszary Natura 2000 – decyzja KE Unii Europejskiej;
- pomniki przyrody – uchwała Rady Gminy;
- użytki ekologiczne – uchwała Rady Gminy;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów - Rozporządzenie Ministra Środowiska.

W zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych SUiKZP odsyłają do zasad wynikających z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych i jej aktów wykonawczych.

W zakresie ochrony krajobrazu SUiKZP odsyłają do zasad użytkowania wynikających z ustawy o ochronie przyrody i jej aktów wykonawczych oraz przepisów powołujących poszczególne obszary chronionego krajobrazu tj. uchwał Sejmiku Województwa.

Na obszarze nadleśnictwa nie planowane są duże inwestycje drogowe.

Plan urządzenia lasu musi być zgodny ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu, wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony środowiska, jak również nie zagraża stabilności i trwałości lasu.

W dyskusji zwrócono uwagę na oczekiwania mieszkańców oraz turystów związane z realizacją funkcji społecznych związanych z udostępnieniem lasów na terenie nadleśnictwa.

W trakcie przygotowywania projektu PUL nadleśnictwo wspólnie z wykonawcą przygotowują odpowiednie rozwiązania wychodzące naprzeciw tym oczekiwaniom.

2.2.2.4. Udokumentowane złoża kopalin

Na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2020 roku opracowanego przez Państwową Służbę Geologiczną na terenie Powiatu Gołdapskiego i

Oleckiego zinwentaryzowane zostały złoża kopalin. Istnieje też szereg nieudokumentowanych, „dzikich” wyrobisk, gdzie wydobywa się surowiec na potrzeby lokalne.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się rozpoznane złożo piasków i żwirów „Zawady Oleckie” położone na terenie Gminy Świętajno w Powiecie Oleckim.

W Powiecie Gołdapskim oprócz kruszywa naturalnego, wydobywa się też torfy oraz kredę jeziorną. Na terenie gminy Banie Mazurskie istnieją znaczne zasoby zarówno kruszywa naturalnego jak i surowca ceramicznego. Surowce ceramiki budowlanej, zlokalizowane w północno - zachodniej części gminy w rejonie Mieduniszek, nie są eksploatowane. Złoża surowców mineralnych gminy Banie Mazurskie znajdują się w miejscowościach: Rogale, Surminy i Rapa. Złożo w miejscowości Rogale jest aktualnie eksploatowane i może ono mieć wpływ na prowadzenie gospodarki leśnej w najbliższej okolicy.

A.2.3 Sprawdzenie kompletności i poprawności danych z zakresu ewidencji gruntów, przekazywanych przez nadleśniczego wykonawcy projektu planu urządzenia lasu

Nadleśniczy zgodnie z Zarządzeniem nr 13 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 marca 2017 r. przekaze wykonawcy dane, na które składać się będą:

- zaimportowana baza materiałów źródłowych SILP w postaci geobazy programu Taksator
- (opis taksacyjny, ewidencja gruntów i LMN) wg stanu na 1 stycznia 2022 r.
- aktualna mapa ewidencyjna gruntów (warstwa działek, użytków, punktów granicznych) w formie cyfrowej.
- rejestr gruntów w formie cyfrowej dla nadleśnictwa wg stanu na 1 stycznia 2022 r., który będzie wydrukowany i potwierdzony przez nadleśniczego.

Przekazanie danych na potrzeby projektu PUL nastąpi zgodnie z metodyką wg pisma DGLP ZU-7019-28/14 z dnia 26.05.2014 r.

Rejestr Gruntów prowadzony jest zgodnie z Zarządzeniem nr 2 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 10 stycznia 2019 r. i jest zgodny z ewidencją powszechną.

Opracowana mapa ewidencyjna Nadleśnictwa jest zgodna w zakresie:

- konturów działek ewidencyjnych, jak też użytków gruntowych z zasobem znajdującym się w ewidencji gruntów i budynków prowadzonych przez Starostę,
- współrzędne punktów granicznych są zgodne z zasobem znajdującym się w ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.

Zmiany zachodzące w stanie posiadania aktualizowane są na bieżąco zarówno w części opisowej (rejestr gruntów) jak i kartograficznej (SLMN).

Przekazanie bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanie danych geometrycznych i opisowych oraz decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami powinny nastąpić do 30.06.2023r.

Wszelkiego rodzaju zmiany ewidencyjne (przejęcia, przekazania, sprzedaże, zmiany klasyfikacji i rodzaju użytków) należy wstrzymać w ostatnim półroczu obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu. Zapobiegnie to ewentualnym różnicom między danymi zawartymi w planie a powszechną ewidencją oraz pozwoli wykonawcy projektu planu na uwzględnienie zmian.

Nadleśnictwo przekaze, wg obowiązujących zasad, istniejącą bazę opisową SILP zaktualizowaną na dzień 01.01.2023 roku w postaci geobazy programu Taksator z zintegrowaną leśną mapą numeryczną (LMN) oraz zaktualizowane opisy taksacyjne. Podobne przekazanie odbędzie się w postaci udostępnienia możliwości wprowadzenia danych inwentaryzacyjnych i opracowania nowych opisów w programie WebTaksator.

Nadleśnictwo zobowiązuje się do wstrzymania wszelkich zmian w stanie posiadania po 30 czerwca 2023 r., a o wszelkich zmianach zaistniałych w okresie od daty przekazania bazy nadleśnictwo będzie na bieżąco informować wykonawcę, w formie pisemnej, dołączając niezbędne dokumenty potrzebne do sporządzenia PUL.

A.3 Korekta podziału powierzchniowego

Numeracja oddziałów pozostanie bez zmian.

Renowację słupków oddziałowych oraz oczyszczenie linii podziału przestrzennego lasu nadleśnictwo wykona we własnym zakresie.

A.4 Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w planie Urządzenia lasu gruntów stanowiących współwłasność

Granice pododdziałów powinny być wyraźne i łatwe do identyfikacji w terenie. Zdecydowano by granice wyłączeń dochodzące do linii podziału powierzchniowego oraz w miejscu styku wydzielen oznaczać poprzez wykonanie obrączek na drzewach. Podczas taksacji należy zweryfikować ewentualne rozbieżności w przebiegu granicy określonej na LMN a stanem na gruncie.

Oznaczenie (adres) pododdziałów należy przyjmować, w miarę możliwości, zgodnie z poprzednim Planem Urządzenia Lasu. Szczególną uwagę należy zwrócić na pozostawienie dotychczasowych adresów obiektów nasiennych – wyłączonych drzewostanów nasiennych i upraw pochodnych.

Nadleśnictwo zarządza gruntami we współwłasności o pow. 0,1499 ha (zredukowana powierzchnia według udziałów wynosi 0,0851 ha):

Gmina	Obręb ewid.	Nr działki	Pow. działki (ha)	Udział	Użytek
Kowale Oleckie	Szwalk	3175/2	0,0066	1/4	RV
		31971/2	0,1433	583/1000	B

A.5 Wykorzystanie zdjęć lotniczych do tworzenia PUL

Komisja nie przychyliła się do wniosku nadleśnictwa dotyczącego wykonania nowej ortofotomapy z uwagi na możliwość wykorzystania bezpłatnych zasobów Geoportalu krajowego z 2019 roku. Wykonanie nowych zdjęć lotniczych planowane jest na rok 2022.

Weryfikacja sytuacji wewnętrznej wydziałów zostanie wykonana przy użyciu aktualnych zdjęć lotniczych z 2019 roku, ewentualnie już z wykorzystaniem nowych zdjęć wykonanych w 2022 roku

Nadleśnictwo dysponuje Bazą Danych Obiektów Topograficznych (BDOT 10K), NMT, NMPT, chmurą punktów pozyskanych z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego oraz danymi z przebiegu cieków i zlewni z katastru wodnego, z obszaru nadleśnictwa. Dane te mogą ułatwić weryfikację przebiegu granic wydziałów, dróg, cieków i innych obiektów. Wyżej wymienione materiały zostaną udostępnione wykonawcy projektu planu urządzenia lasu.

A.6 Ujmowanie cech drzewostanu w planie Urządzenia lasu w tym cechy „inne”

Nadleśnictwo wnioskuje, a Komisja aprobuje umieszczenie dodatkowo w polu tekstowym opisu taksacyjnego informacji:

- drzewostany postrzelane,
- uprawy testujące,
- uprawy pochodne i projektowane bloki upraw pochodnych.

Wykazy drzewostanów wg. cech zostaną przekazane wykonawcy i uzgodnione przed odbiorem prac taksacyjnych.

A.7 Zastosowanie jednostek kontrolnych

W przypadku Nadleśnictwa Czerwony Dwór można rozważyć ewentualne zastosowanie jednostek kontrolnych. Możliwość ich zastosowania oraz lokalizację należałoby poddać dyskusji po zakończeniu etapu prac taksacyjnych.

A.8 Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów

Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy z tytułu niemożności osiągnięcia założonego celu hodowlanego należy sporządzić, w uzgodnieniu z Nadleśnictwem, po przeprowadzeniu taksacji. Przebudowa powinna być przeprowadzona rębnią zupełną lub rębniami: IIIa i IVd (ze średnim okresem odnowienia), kwalifikując do użytkowania na I dziesięciolecie. Drzewostanów, których skład gatunkowy jest niezgodny z typem drzewostanu przyjętym dla określonego siedliska i które nie osiągnęły wieku rębności nie należy kwalifikować do pełnej przebudowy. Tam gdzie jest to możliwe w ramach cięć pielęgnacyjnych skład gatunkowy będzie kształtowany na korzyść gatunków, które powinny być w składzie na danym siedlisku i gwarantują pełną przydatność do dalszej hodowli.

Przebudowę pozostałych drzewostanów należy projektować po pracach terenowych, w oparciu o przyjęty podział na gospodarstwa, zgodnie z § 40 IUL. Przy kwalifikowaniu drzewostanów do przebudowy należy przeanalizować szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy” (wzór nr 3 w rozdz. IX Instrukcji u.l). Hierarchię potrzeb należy przyjąć uwzględniając elementy określone w § 57 pkt. 4 Zasad hodowli lasu z 2011 r. Wykonawca zaktualizuje wykaz drzewostanów do przebudowy, uzgodni z Nadleśnictwem i przedstawi na odbiór prac terenowych i NTG.

A.9 Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

Nie ma potrzeby zwiększania powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych, gdyż takie uszkodzenia w Nadleśnictwie Czerwony Dwór nie występują.

A.10 Pomiar drewna martwego

Wnioskuje się o wykonanie pomiarów drewna martwego zgodnie z § 62 IUL bez potrzeby dodatkowych pomiarów drewna martwego.

A.11 Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo przeglądowych i przeglądowych (format, zakres, podkład, skala, ilość) oraz mapy sytuacyjnej

Wydruki map gospodarczych i przeglądowych zostaną sporządzone z bazy geometrycznej LMN oraz podkładu topograficznego z BDOT10k, zgodnie z Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych zamieszczonej w części 3 z późniejszymi zmianami.

W skład materiałów kartograficznych planu urządzenia lasu wejdą:

- Mapa gospodarcza w skali 1:5000
- Mapy gospodarczo przeglądowe leśnictw w skali 1:10000
- Mapy przeglądowe obrębów leśnych w skali 1:20000
- Mapa sytuacyjna nadleśnictwa wraz z zasięgiem terytorialnym w skali 1:50000

Materiały kartograficzne należy wykonać zgodnie z instrukcją Urządzenia lasu cz. III z późniejszymi zmianami (Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych) oraz umową zawartą pomiędzy wykonawcą, a zleceniodawcą – RDLP w Białymstoku. Materiały opisowe w postaci edytowalnej i w formacie PDF a kartograficzne w formacie PDF należy nagrać na cyfrowy nośnik informatyczny.

A.12 Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa

Nadleśnictwo składa się z dwóch obrębów leśnych – Czerwony Dwór i Skalisko oraz 13 leśnictw:

Lp.	Obręb leśny	Leśnictwo	Powierzchnia [ha] na dzień 01.01.2021r.

		Numer	Nazwa	
1	1 – Czerwony Dwór	01	Borek	1336,15
2		02	Kalniszki	1341,09
3		03	Dunajki	1377,63
4		05	Olszanka	1421,75
5		06	Rogonie	1370,10
6		07	Mazury	1384,95
7		2 - Skalisko	08	Rogale
8	09		Janki	1239,55
9	10		Ustronie	1273,10
10	11		Rapa	1249,37
11	12		Skalisko	1224,51
12	13		Bąkowo	1265,69
13	14		Budry	1264,91
RAZEM				16 982.49

W strukturze nadleśnictwa funkcjonuje Gospodarstwo Szkółkarsko - Nasienne prowadzone przez leśniczego ds. szkółkarskich oraz Ośrodek Hodowli Zwierzyny (OHZ) prowadzony przez leśniczego ds. łowieckich.

A.13 Zdefiniowanie obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

A.13.1 Zagrożenia ze strony przemysłu

W nadleśnictwie nie występują zagrożenia ze strony przemysłu, w tym również z tytułu zanieczyszczeń powietrza.

A.13.2 Zagrożenia ze strony owadów

A.13.2.1. Szkodniki pierwotne

Na terenie nadleśnictwa każdego roku prowadzone są prace prognostyczne zmierzające do ustalenia stopnia zagrożenia od szkodników pierwotnych. W drzewostanach sosnowych i świerkowych nie stwierdzono istotnego zagrożenia ze strony szkodników pierwotnych.

A.13.2.2. Szkodniki wtórne

Do istotnych, z gospodarczego punktu widzenia, szkodników wtórnych w drzewostanach nadleśnictwa należy zaliczyć:

- kornika drukarza – stwarza zagrożenie poprzez rozwijające się cyklicznie gradacje. Obszar zagrożenia dotyczy całego nadleśnictwa, z uwagi na występowanie drzewostanów z udziałem współpanującego świerka;
- kornika ostrozębnego – zaczyna nabierać znaczenia gospodarczego atakując drzewostany sosnowe osłabione przez suszę i choroby grzybowe korzeni. Zagrożenie dotyczy obszaru całego nadleśnictwa z uwagi na przeważający udział sosny w składzie gatunkowym drzewostanów;

W celu ograniczenia występowania korników, stosowane są zabiegi zalecane w Instrukcji Ochrony Lasu. Dobre efekty daje wyznaczanie oraz terminowe usuwanie drzew trocinkowych oraz stosowanie pułapek feromonowych.

W trakcie KZP poruszono kwestię pozostawiania kęp drzewostanu do naturalnego rozpadu, jako narażonych na szkody biotyczne i abiotyczne. Uzgodniono konieczność blokowania kęp na sąsiednich kulisach w celu zwiększenia ich powierzchni i odporności na czynniki szkodotwórcze. Uzgodniono również, aby nie wydzielać ich jako odrębnych wydzieleń.

A.13.3 Choroby grzybowe

Zagrożenie drzewostanów ze strony grzybów patogenicznych w nadleśnictwie jest niewielkie. Szkody gospodarcze spowodowane głównie przez hubę korzeniową i opieńkową zgniliznę korzeni, obserwuje się zwłaszcza na gruntach porolnych. Choroby grzybowe i powtarzające się okresy suszy stanowią czynnik osłabiający drzewostany, które atakowane są następnie przez szkodniki wtórne.

A.13.4 Obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez zakłócenie stosunków wodnych

Warunki, jakie występują na terenie nadleśnictwa stwarzają bardzo dobre warunki bytowe dla bobrów, których liczebność jest wysoka. Niezależnie jednak od ich korzystnego oddziaływania na kształtowanie stosunków wodnych (tamy – spiętrzanie i zatrzymywanie wody), notuje się również nasilające się szkody spowodowane podtopieniami. Obserwuje się również niszczenie upraw i młodników (szczególnie gatunków liściastych) poprzez ścinanie całych drzew.

W ostatnim okresie obserwowane jest pogorszenie się stanu zdrowotnego drzewostanów na skutek obniżenia poziomu wód gruntowych, co powoduje ich osłabienie i narażenie na działanie szkodników owadzych tj.: kornika drukarza, przyplaszczka granatka i kornika ostrozębnego. Monitoring drzew osłabianych prowadzony jest na bieżąco.

A.13.5 Zagrożenia ze strony zwierzyny

Największe zagrożenie dla trwałości upraw i młodników stanowią jeleniowate (łoś, jelen, sarna). Dużą powierzchnię wśród uszkodzonych drzewostanów stanowią dojrzałe drzewostany, młodniki a nawet uprawy zgryzane przez bobry bądź zalewane w wyniku ich działalności. Populacja bobra występującego na terenie nadleśnictwa osiągnęła w ostatnich latach wysoki poziom. Przeprowadzona analiza uszkodzeń według sprawców i powierzchni szkód

wyrządzonych przez zwierzynę a także stosowanych w nadleśnictwie metod zabezpieczeń prowadzi do wniosku, iż najskuteczniejszymi metodami są mechaniczne (grodzenia i osłonki-ochrona przed jeleniowatymi, owijanie drzew przyszłościowych siatką).

A.14 Ustalenie terminów i sposobów kontroli prac urządzeniowych

Terminy kontroli i odbioru prac prowadzone będą zgodnie z obowiązującymi procedurami. Postęp prac kontrolowany będzie przez przedstawiciela Zlecającego, zgodnie z etapami wymienionymi w zawartej umowie na wykonanie projektu PUL. Dodatkowo w celu wyeliminowania błędów, będą odbywały się bieżące konsultacje podczas wykonywania taksacji.

Bieżąca współpraca wykonawcy z nadleśnictwem będzie polegała na:

- cyklicznych konsultacjach prac taksacyjnych na spotkaniach taksatorów i leśniczych, przy udziale nadzoru nadleśnictwa (protokoły uzgodnień) sukcesywnie w miarę postępu prac taksacyjnych,
- protokolarnym uzgodnieniu takich danych, jak: halizny, płazowiny, zręby zaległe, drzewostany do przebudowy, ustalenie wykonania prac w ramach obowiązującego PUL, itp.
- uzgodnieniu opisów taksacyjnych po ich przetworzeniu, uwzględniającym korektę szacowania miąższości przez taksatorów na podstawie założonych powierzchni kołowych,
- udostępnieniu wykonawcy całej posiadanej dokumentacji, niezbędnej do sporządzenia planu urządzenia lasu nadleśnictwa,
- po zakończeniu prac terenowych i wprowadzeniu danych do programu TAKSATOR i WebTaksator wykonawca przedłoży wstępne, próbne zapisy na nośniku cyfrowym opisów taksacyjnych celem analizy przez administrację nadleśnictwa.

W celu przyspieszenia procedur odbioru baz danych projektów PUL (w tym LMN), regionalny dyrektor LP udostępni Wykonawcy projektu PUL dostęp do baz testowych SILP w środowisku szkoleniowym. Dostęp nastąpi każdorazowo na wniosek wykonawcy.

W trakcie prac taksacyjnych, po zakończeniu prac terenowych w poszczególnych leśnictwach, sporządzony będzie protokół uzgodnień pomiędzy wykonującym pracę taksatorem a właściwym terytorialnie leśniczym. Dokument ten będzie potwierdzeniem wykonania częściowej kontroli przez służbę terenową nadleśnictwa i zostanie przedłożony do nadleśnictwa. Zgodnie z wnioskiem nadleśnictwa, wykonawca planu udostępni wstępne wydruki opisów taksacyjnych i wskazań gospodarczych celem weryfikacji oraz dokonania ewentualnych uzgodnień. Nadleśnictwo zawnioskowało, aby okres przeznaczony na ostateczne uzgodnienia opisów taksacyjnych i wskazań gospodarczych był w miarę możliwości jak

najdłuższy – minimum 30 dni. W związku wykorzystaniem podczas prac taksacyjnych także oprogramowania WebTaksator weryfikacja opisów przez samych leśniczych będzie przyspieszona i termin ten nie powinien być dłuższy.

A.15 Forma opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz formy prezentowania programu ochrony przyrody, także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz ewentualnej prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Opis materiałów, które Wykonawca dostarczy Zamawiającemu:

- a) opis ogólny nadleśnictwa (wydruk i pliki) oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonymi złotymi literami w 3 egz. W tym mapy włożone w kieszeń. Wykonana zostanie charakterystyka stanu lasu według gatunków panujących w klasach i podklasach wieku.
- b) program ochrony przyrody (POP) – wydruk w formacie A4 - układ pionowy, twarda okładka koloru zielonego z wytłoczonymi złotymi literami z dołączoną (w kieszeni okładki) mapą przeglądową walorów przyrodniczo - kulturowych nadleśnictwa w skali 1:50 000), wydruki i CD – 3 egz. Wykonawca przygotowuje POP dla RDOŚ w Olsztynie oraz mapy (wydruki i CD - 3 egz.).
- c) opisy taksacyjne dla obrębu wraz z tabelami, wykazami projektowanych cięć rębnych, przedrębnych i wykazy projektowanych zadań z hodowli lasu dla obrębów (wydruki i pliki) oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonymi złotymi literami 2 komplety.
- d) plan urządzenia lasu dla leśnictw (1 egz), w formacie A4 oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem zawierający wyciągi dla konkretnego leśnictwa, nagrane na płytę CD lub USB:
  - z opisanie ogólnego nadleśnictwa (elaboratu) – opis gleb i siedlisk, gospodarcze typy drzewostanów, orientacyjne składy upraw, przyjęte wieki rębności, zastosowane sposoby użytkowania rębного,
  - z Programu Ochrony Przyrody (wykaz gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów, wykaz siedlisk przyrodniczych Natura 2000, opis form ochrony przyrody, zawierający dane, obiekty dziedzictwa kulturowego, inne informacje charakterystyczne dla danego Leśnictwa (ciekawostki).
  - opis taksacyjny lasu dotyczący danego leśnictwa,
  - wykaz projektowanych cięć rębnych danego leśnictwa,
  - wykaz projektowanych cięć przedrębnych dotyczący danego leśnictwa,
  - wykaz projektowanych zadań z hodowli lasu dotyczący danego leśnictwa,
  - część kartograficzna zawierająca mapę gospodarczo – przeglądową drzewostanów –2 egz.,

- mapę gospodarczo – przeglądową cięć–2 egz.
- e) materiały opisowe i kartograficzne do strategicznej oceny oddziaływania Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa na środowisko i na obszar Natura 2000.
- Prognoza w formie opisowej wydruk (oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem) – 3 egzemplarze + plik tekstowy,
  - mapa przeglądowa stanowisk oraz siedlisk gatunków ptaków chronionych z załącznika I Dyrektywy Rady 79/EEG z dnia 02 kwietnia 1979 r. (z późn. zmianami) w skali 1:25000 – 3 szt.),
  - mapa przeglądowa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych (w tym punktowych) i stanowisk gatunków roślin wymienionych w załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EEG z dnia 21 maja 1992 r. w skali 1:25 000 – 3 szt.).
- f) wydruki materiałów kartograficznych zgodnie z pkt. A.12.
- g) wersja elektroniczna PUL (3 egz.) - wszystkie elementy projektu planu urządzenia lasu, prognoza oddziaływania na środowisko należy nagrać na nośnik optyczny. Materiały kartograficzne należy przekazać w formie kompozycji wydruków w formacie PDF.
- h) wersja elektroniczna PUL dla RDOŚ - opisanie ogólne, program ochrony przyrody, prognoza oddziaływania na środowisko, mapy przeglądowe i sytuacyjne w formacie PDF.

Nadleśnictwo jest w posiadaniu docelowej sieci dróg leśnych, przygotowanej przez BULiGL oddział w Białymstoku w 2020 roku..

Ze względu na wiele zmiennych wpływających na wynik finansowy nadleśnictwa, a także ze względu na zmieniające się corocznie zasady sprzedaży drewna nadleśnictwo nie widzi potrzeby sporządzania prognozy ekonomicznej.

A.16 Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000

Nadleśnictwo wnosi o jej wykonanie i określenie czynności gospodarczych, z podziałem na obligatoryjne i fakultatywne w związku z koniecznością weryfikacji siedlisk przyrodniczych oraz wątpliwościami na temat wykonywania tam czynności gospodarczych.

A.17 Ustalenia w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu Urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, oraz innych spraw organizacyjnych

Strategiczna ocena oddziaływania Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa na środowisko zostanie wykonana w oparciu o zakres i stopień szczegółowości ustalony z RDOŚ.

B. Założenia do planu urządzenia lasu

B.1 Zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000

B.1.1 Formy ochrony przyrody

Na terenie nadleśnictwa znajdują się powierzchniowe i indywidualne formy ochrony przyrody:

1. Rezerваты przyrody:

- Borki,
- Mazury,
- Lipowy Jar,
- Wyspa Lipowa na Jeziorze Szwalk Wielki.

2. Obszary chronionego krajobrazu:

- Grabowo,
- Puszcza Borecka,
- Dolina Gołdapy i Węgorapy,
- Wzgórz Szeskich.

3. Obszary Natura 2000:

- PLB280006 Puszcza Borecka;
- PLH280016 Ostoja Borecka;
- PLB280011 Lasy Skaliskie;
- PLH280049 Niecka Skaliska.

4. 19 pomników przyrody:

- 7 pojedynczych drzew,
- 7 grup drzew,
- 5 głazów narzutowych.

B.1.2 Funkcje lasu

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami lasy nadleśnictwa dzielą się na następujące kategorie:

Kategoria lasów	Obręb Czerwony Dwór	Obręb Skalisko	Nadleśnictwo
	powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona (ha)		
Rezerваты	349,71	-	349,71
Lasy ochronne, w tym:	5936,51	4890,46	10826,97
wodochronne	1985,27	2991,12	4976,39
cenne fragmenty przyrody	3489,58	1650,09	5139,67
badawcze	3,36	3,21	6,57
glebochronne	29,78	44,14	73,92
nasienne	73,31	-	73,31
ostoje zwierząt chronionych	355,21	201,90	557,11
Lasy gospodarcze	934,98	2565,35	3500,33
Łącznie	7221,2	7455,81	14677,01

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Czerwony Dwór występują na powierzchni 10826,97 ha, co stanowi 73,77% powierzchni leśnej. Tak duży ich udział wynika z faktu, że znaczna część drzewostanów leży w granicach obszarów Natura 2000 i zostały zakwalifikowane do cennych fragmentów rodzimej przyrody. Rezerваты zajmują 2,38% powierzchni leśnej a lasy gospodarcze zaledwie 23,85%.

Należy zaktualizować Decyzję MŚ dot. wyznaczenia lasów ochronnych w nadleśnictwie, gdyż wynika to z powstałych w trakcie dziesięciolecia zmian kategorii ochronności oraz spodziewanych zmian wynikłych podczas taksacji.

B.2 Typy siedliskowe lasu oraz ewentualna korekta w opisach o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Typy siedliskowe lasu oraz siedliska przyrodnicze należy wnieść do bazy w sposób określony w §22 IUL.

Siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, powinny być zweryfikowane w trakcie prac taksacyjnych. Zweryfikowane granice tych siedlisk powinny stanowić podstawę do wyłączeń taksacyjnych.

Weryfikacji chronionych siedlisk należy dokonać w oparciu o dane z planów zadań ochronnych dla Obszarów Natura 2000.

B.3 Określenie typów drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub o kierunku gospodarczym

Typy drzewostanu przyjęte podczas KZP należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz leśnego siedliska przyrodniczego, mogą być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu

siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego, zgodnie z zapisami § 23 ust. 6 IUL.

Komisja proponuje przyjąć niżej wymienione typy drzewostanów oraz orientacyjne skład gatunkowe odnowień:

STL	TD	Orientacyjne skład gatunkowe odnowień (%)	Gatunki domieszkowe
Bb	Brz So	So 90, Brzom i inne 10	Św
BMśw	Św So So Św	So 60, Św 30, Db, Brz, Md 10 Św 50, So 40, Db, Brz, Md 10	Lp, Gb, Kl, Bk Lp, Gb, Kl, Bk
BMw	So Św Św So So Św Brz	Św 50, So 30, Brz, Db 20 So 50, Św 30, Brz, Db 20 Brz 50, Św 20, So 20, Db i inne 10	Kl, Lp, Ol, Os Kl, Lp, Ol, Os Kl, Lp, Ol, Os
BMb	So Św	Św 60, So 20, Brz i inne 20	Brzom, Ol
LMśw	Lp So Db Brz So Db	Db 30, So 30, Św, Brz 20, Lp, Gb, Bk 20 Db 30, So, Św 30, Brz 30, Lp, Kl, Gb 10	Ol, Os, Js, Wz Ol, Os, Bk, Js, Wz
LMw	Ol Db Św Św Ol	Św 40, Db 20, Ol 20, Brz 20 Ol 40, Św 30, Brz, Gb 20, Db 10	Gb, Lp, Kl, Bk, Js, Wz, Os, So Lp, Kl, Bk, Js, Wz, Os, So
LMb ubogi	So Brz	Brz 60, So 30, Ol 10	Św
LMb żyzny	Brz Ol Św Brz Ol	Św 50, Ol 30, Brzom 20 Ol 60, Brz 30, Św 10	So So
Lśw	Św Db Św Gb Db	Db 30, Św 30, Lp, Kl 20, Gb 10, Bk 10 Db 30, Gb, Lp, Kl 30, Św 20, Brz, Bk 20	Js, Wz, Md Jw, Js, Wz, Md
Lw	Ol Js Db Db Js Ol	Db 30, Js, Wz 30, Ol 30, Św 10 Ol 40, Js, Wz 20, Db, Lp 20, Gb, Brz 10, Św 10	Brz, Gb, Kl, Lp, Os Kl, Os
Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10	Wz, Brz, Św
OlJ	Js Ol	Ol 60, Js 30, Brz 10	Db, Wz, Kl, Św

B.4 Ustalenie wieków rębności dla głównych gatunków drzew.

Przyjęto zaproponowane następujące przeciętne wieki rębności dla poszczególnych gatunków:

Gatunek	Obręb	
	Czerwony Dwór	Skalisko
So, Md	110	110
Św, Lp	100	100
Db, Js	140	120
Wz, Gb, Brz, Ol, Kl, Jw. Dbcz	80	80
Ol odroślowa	60	60
Os	50	50
Tp, Wb, Olsz	30	30

B.5 Podział lasów na gospodarstwa, w tym kwalifikowanie do gospodarstwa specjalnego

Zgodnie z § 82 Instrukcji Urządzenia lasu na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych) dla celów planowania urządzeniowego należy wyróżnić, w ramach obrębów leśnych, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Z dominujących funkcji lasu wynika podział lasów na gospodarstwa. Drzewostany pełniące funkcje specyficzne, w których ograniczono lub zaniechano funkcji produkcyjnych włączone zostaną do gospodarstwa specjalnego.

Nadleśnictwo proponuje utrzymać obecny podział na gospodarstwa:

Gospodarstwo specjalne (S):

- rezerваты przyrody,
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne,
- lasy glebochronne,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- lasy, na których terenie znajdują się zabytki kultury materialnej minionych epok (las o znaczeniu kulturowym),
- lasy znajdujące się na stałych powierzchniach doświadczalnych i badawczych (uprawy testujące),
- lasy cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, w szczególności na gruntach podmokłych, unikatowych, rzadkich i ważnych dla regionu (w tym wszystkie drzewostany na siedliskach Bb, BMb, LMb i OIJ),
- lasy, na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze Natura 2000, zaliczane do siedlisk priorytetowych.

Gospodarstwo ochronne (O)

- lasy ochronne nie ujęte w gospodarstwie specjalnym.

Gospodarstwo zrębowe (GZ):

- drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym i ochronnym), dla których przyjęto zrębowy sposób zagospodarowania (rębnią zupełną). Należy tutaj zaliczyć siedliska borowe.

Gospodarstwo przerębowo-zrębowe (GPZ):

- drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym i ochronnym), w których ze względu na typ siedliskowy lasu oraz gospodarczy typ drzewostanu i aktualny skład gatunkowy, stosuje się przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania. Znajdą się tutaj drzewostany na siedliskach lasowych i olsy.

B.6 Wytyczne w sprawie cięć rębnych w poszczególnych gospodarstwach

Podczas prac projektowych należy zachować dotychczasowy kierunek cięć. Wykonawca dokona uzgodnień projektowanych cięć rębnych z Nadleśnictwem i RDLP. Przed ustalonym terminem NTG wykaz projektowanych cięć użytkowania rębego wraz z załącznikami mapowymi przedstawi Zamawiającemu. Projektując sposoby odnowienia, należy uwzględnić naturalne fazy rozwoju drzewostanu. Zabiegi ukierunkować pod kątem potrzeb już istniejącego odnowienia oraz stworzenia warunków dla jego inicjowania.

1. Wybór projektowanej rębni

- należy brać pod uwagę przede wszystkim wymagania gatunków przewidzianych do odnowienia;
- nie projektować rębni gniazdowej ze średnim i długim okresem odnowienia na powierzchniach, gdzie pas manipulacyjny drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym jest mniejszy jak 2 ha;
- generalnie, nie planować cięć rębnych na siedliskach bagiennych. Część drzewostanów na tych siedliskach wyłączona jest z użytkowania rębego – wchodzi one w skład ONG (obszarów nieobjętych gospodarowaniem). W przypadku stwierdzenia podczas prac taksacyjnych konieczności przebudowy istniejącego d-stanu należałoby zaprojektować rębnie pozwalające na maksymalne skrócenie czasu przebudowy.
- w drzewostanach wodochronnych projektować rębnię IVd jako podstawowy sposób zagospodarowania, a w przypadku powierzchni wcześniej użytkowanych rębnią V, kontynuować ten sposób;
- ze względów społecznych i ekologicznych nie planować cięć rębnią I w drzewostanach położonych w małych enklawach śródpolnych;
- w wydzieleniach o małej powierzchni (do 2 ha), na których niemożliwe jest zrealizowanie rębni złożonej dopuścić stosowanie rębni I;

2. Skrócenie czasu odnowienia tam, gdzie jest to możliwe, ograniczając do minimum powstawanie drzewostanów przeszlórębnych, poprzez:

- stosowania wrębów;
- stosowanie rębni z możliwie najkrótszym okresem odnowienia w drzewostanach przeszlórębnych.

3. Uwzględnienie zasad i kryteriów wynikających z posiadanych certyfikatów FSC i PEFC.

4. Przyjęcie nawrotów cięć

- w rębni zupełnej 5 lat ;
- w rębniach złożonych generalnie jedno wejście w 10-lecie;

5. Wskazanie przez wykonawcę lokalizacji do użytkowania głównego i pisemne ich uzgodnienie na pierwszy rok obowiązywania PUL

- użytki rębne – na 1-szy rok należałoby wybrać w pierwszej kolejności przede wszystkim te powierzchnie, które objęte są rębnią zupełną i wręby;
- użytki przedrębne: TWP pilne.

6. Przyjęcie do stosowania następujących rodzajów rębni:

STL	Projektowane rębnie	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
Bb	brak	brak
BMśw	Ib	brak
BMw	Ib	IIa / IVd
BMb	V	brak
LMśw	IIIb	IIIa / Ib
LMw	IIIb	IIIa / Ib
LMb	V	brak
Lśw	IIIb	IIIa / IVd
Lw	IVd / IIa	IIIa / IIIb
OI	IVd / IIa	IIIa / IIIb
OIJ	IVd / IIa	IIIa / IIIb

B.7 Wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów do przebudowy”

Kwalifikacja drzewostanów pod kątem potrzeby ich przebudowy zostanie, zgodnie z § 40 Instrukcji Urządzenia Lasu, wykonana w trakcie prac taksacyjnych. Wykonawca sporządzi wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy. Wykaz ten będzie przedłożony do uzgodnienia z nadleśnictwem.

B.8 Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

Etat powierzchniowy użytkowania przedrębego na I 10-lecie zostanie ustalony w oparciu o Instrukcję Urządzenia Lasu (§ 94), sumarycznie dla obrębu, wg rodzajów cięć, gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

Na etapie projektowania zadań z zakresu pielęgnowania upraw wskazówki gospodarcze w przedmiotowym zakresie należy podawać wyłącznie dla istniejących upraw na pierwszy dzień obowiązywania planu (dotyczy głównie CW). Precyzyjne określenie lokalizacji zakładanych upraw w okresie pomiędzy taksacją a 01.01. pierwszego roku obowiązywania planu wymaga ścisłej współpracy pomiędzy wykonawcą a nadleśnictwem.

Przy ustalaniu wskazówek gospodarczych nie należy stosować szablonu wiekowego, a uwzględniać stan rzeczywisty na gruncie wg kryteriów faz rozwojowych drzewostanu.

Szczególną uwagę należy zwrócić na zasadność określania zabiegu czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych. Przy określaniu tych zabiegów oprócz wyżej przytoczonej zasady, należy uwzględnić wyłączenia z pozyskania, wynikające z form ochrony, takie jak strefy całoroczne ochrony miejsc gniazdowania, zaliczenie do ONG, niedostępność ze względu na stałe występowanie bobrów.

B.9 Wytyczne w sprawie hodowli lasu, w tym orientacyjne skład gatunkowe upraw.

Skład gatunkowy – zostały określone w części poświęconej typom drzewostanów (TD).

W proponowanych orientacyjnych składach gatunkowych dopuszczalna jest tolerancja udziału dla poszczególnych gatunków lasotwórczych:

- w udziale poszczególnych gatunków głównych w granicach +/- 20%,
- w łącznym udziale gatunków głównych w granicach +/- 30%,
- w łącznym udziale gatunków domieszkowych i biocenotycznych +/- 40%.

Przy odnawianiu siedlisk przyrodniczych sieci Natura 2000 należy mieć na względzie naturalne skład drzewostanów opracowane przez J.M. Matuszkiewicza (2007). Po zweryfikowaniu należy dostosować je do zadań ochronnych (B7, B15, B16, B24). Proponowane skład gatunkowe upraw:

Siedlisko przyrodnicze Natura 2000			
Typ siedliskowy lasu	Identyfikator fitosocjologiczny siedliska Zespół roślinny	Propozycja składu gatunkowego dla drzewostanów [%]	Przyrodniczy typ lasu
Grąd subkontynentalny - 9170-2			
LMśw 1	Melitti-Carpinetum	Dbś 40; So 30; Gb+Kl+Lp +Brzb +Os+Św 30	So-Db
LMśw 2	Tilio-Carpinetum calamagrostietosum	Dbś 30; Św 30; So 20; Brzb+Gb 10; Lp+Kl+inne 10	So-Św-Db
Lśw 1	Tilio-Carpinetum typicum	Dbś 30; Lp+Kl 20; Św 20; Gb+Brzb +So+inne 10	Św-Lp-Db
	Melitti-Carpinetum (Tilio-Carpinetum melittetosum)	Dbś 40; So 20; Gb+Brzb 20; Św+Kl+Lp+Os 20	So-Gb-Db
	Tilio-Carpinetum corydaletosum	Dbś 30; Js+Wz 30; Gb 20; Lp+Kl 10; Brzb+lwa+inne 10	Gb-Js-Db
Lśw 2	Tilio-Carpinetum stachyetosum	Dbś 30; Lp+Kl 30; Św 20; Gb+Wz+Brzb+Os+inne 20	Św-Lp-Db
	Tilio-Carpinetum corydaletosum	Dbś 40; Js+Wz 20; Gb+Brzb 10; Lp+Kl 10; Ol 10; inne 10	Js-Db
Lw 1	Tilio-Carpinetum corydaletosum	Dbś 40; Js+Wz 20; Ol 20; Lp+Kl +Gb+Brzb+Św+inne 20	Ol-Js-Db

Siedlisko przyrodnicze Natura 2000			
Typ siedliskowy lasu	Identyfikator fitosocjologiczny siedliska Zespół roślinny	Propozycja składu gatunkowego dla drzewostanów [%]	Przyrodniczy typ lasu
	Tilio-Carpinetum stachyetosum v. z Ficaria	Db 30; Św 20; Ol 20; Lp+Kl 10; Wz+Js 10; Gb+Brzb+inne 10	Ol-Św-Db
Lw 2	Tilio-Carpinetum caricetosum remotae	Ol 40; Dbs 20; Gb 20; Lp+KL 10; Brzb+Os+Św+inne 10	Gb-Db-Ol
	Tilio-Carpinetum circaeetosum alpinae	Ol 40; Js+Wz 30; Dbs 20; Gb+Lp+Kl+Os+Brzb+Św 10	Db-Js-Ol
	Carici elongatae- Quercetum	Ol 50; Db 30; Gb+Brzb 10; Os+Św+inne 10	Db-Ol
LMw 1+2	Querco-Piceetum stellarietosum	Św 30; Dbs 30; Ol 20; Brzb+Os+So+inne 20	Ol-Db-Św
	Tilio-Carpinetum calamagrostietosum	Ol 40; Dbs 20; Św 20; Gb+Brzb+Os+So+inne 20	Św-Db-Ol
Sosnowy bór bagienny - 91D0-2			
Bb 1	Vaccinio uliginosi-Pinetum	So 80; Św 10; Brzom 10	So
Bb 2+3	Vaccinio uliginosi-Pinetum	So 90; Brzom 10	So
Mszar sosnowy - 91D0-2			
Bb 3	Ledo-Sphagnetum	So 95; Brzom 5	So
Borealna świerczyna bagienna -91D0-5			
BMb 1	Sphagno girgensohnii- Piceetum	Św 50; So 30; Brzom+Os 10; Dbs+Ol 10	So-Św
BMb 2+3	Sphagno girgensohnii- Piceetum	Św 70; So 20; Brzom+Ol 10	So-Św
LMb 1+2	Sphagno girgensohnii- Piceetum	Św 40; Ol 30; Brzom 20; So+Brzb+Os 10	Brz-Ol-Św
Torfowcowo-brzozowy las bagienny - 91D0-6			
BMb 2+3	Sphagno-Betuletum	Brzom 60; So 30; Św+Ol 10	So-Brz
Świerkowo-olchowy las bagienny - 91D0-6			
LMb 1+2	Thelypteridetosum Piceo- Alnetum	Ol 50; Św 40; Js+Brzb+Brzom 10	Św-Ol
Ols torfowcowy -91D0-6			
LMb 2+3	Sphagno squarrosi- Alnetum	Ol 60; Brzom 30; Św+So 10	Brz-Ol
Sosnowo-brzozowy las bagienny - 91D0-6			
LMb 3	Dryopteridi thelypteridis- Betuletum pubescentis	Brzom 50; So 30; Ol 10; Św+inne 10	So-Brz

Siedlisko przyrodnicze Natura 2000			
Typ siedliskowy lasu	Identyfikator fitosocjologiczny siedliska Zespół roślinny	Propozycja składu gatunkowego dla drzewostanów [%]	Przyrodniczy typ lasu
OI 1	Carici elongatae-Alnetum = Ribeso nigri-Alnetum	OI 70; Brzom+Brzb 10; Js+Wz 10; Św+inne 10	OI
Niżowy łęg jesionowo-olszowy - 91E0-3			
OIJ 1	Fraxino-Alnetum	Js 40; OI 30; Wz+Kl+Dbs 10; Św 10; Brzb+Gb 10	OI-Js
OIJ 2	Fraxino-Alnetum	OI 60; Js 30; inne 10	Js-OI
Łęg wiązowo-jesionowy - 91F0			
Lł	Ficario-Ulmetum	OI 30; Js+Wz 30; Dbs 20; Gb+Kl+Lp+inne 20	Db-Js-OI

Projektując składy gatunkowe przyszłych odnowień należy uwzględnić następujące postulaty nadleśnictwa w tym zakresie:

1. Uwzględniać istniejące odnowienia naturalne w składzie projektowanych upraw.
2. Na siedliskach, gdzie planowany jest w składzie gatunkowym jesion, należy dążyć do częściowego zastępowania go w składzie gatunkowym drzewostanów przez inne cenne gatunki liściaste np. Wz, Kl lub OI do czasu ustąpienia choroby, jednocześnie preferując w zabiegach pielęgnacyjnych pojawiające się odnowienia naturalne jesionu i wiazu.
3. Zwiększyć w składach gatunkowych upraw udział brzozy na siedliskach borowych oraz LMśw ze względów p-poż w przypadkach określonych poniżej:
  - wzdłuż szlaków komunikacyjnych (drogi publiczne, leśne itp.);
  - wzdłuż szlaków turystycznych;

Poprawki - proponuje się zaplanowanie poprawek na poziomie 5 % powierzchni planowanych odnowień i zalesień.

Dolesienia - nie należy ujmować do dolesień luk poniżej 10 arów, jak również i tych, na których istnieje możliwość odnowienia naturalnego.

Podszyty - nie ma potrzeby wprowadzania podszytów.

Podsadzenia - zaplanować w litych dębinach dobrej jakości w wieku do 80 lat oraz we wskazanych i uzgodnionych z nadleśnictwem drzewostanach sosnowych.

Na gruntach porolnych uzgodniono wykorzystanie w większym stopniu Md i Bk jako gatunków lepiej przystosowanych do postępujących zmian klimatycznych w zastępstwie rozpadających się drzewostanów So i Św.

B.10 Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Rozpoznany będzie aktualny stan zdrowotny i sanitarny lasów nadleśnictwa wraz z określeniem stopnia nasilenia uszkodzeń:

- wyrządzonych przez zwierzynę w uprawach i młodnikach,
- podtopionych przez bobry,
- spowodowanych przez grzyby,
- drzewostanów uszkodzonych przez szkodniki owadzie (pierwotne i wtórne),
- wyrządzonych przez czynniki atmosferyczne (głównie wiatry),
- z tytułu zakłóceń stosunków wodnych,
- inne uszkodzenia antropogeniczne,

Dodatkowo zostaną zainwentaryzowane drzewostany na gruntach porolnych.

Uszkodzenia i zagrożenia należy nanieść na mapę ochrony lasu zgodnie z §102 IUL.

Wykonawca dokona analizy obowiązujących wymagań w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem oraz stanem ochrony przeciwpożarowej nadleśnictwa w tym:

- określi kategorię zagrożenia pożarowego dla nadleśnictwa na podstawie metody klas palności;
- zweryfikuje punkt poboru ścióły do określania i prognozowania zagrożenia pożarowego, zgodnie z obowiązującą Instrukcją Ochrony Przeciwpożarowej Lasu;
- przeprowadzi weryfikację ilości i lokalizacji punktów czerpania wody ze wskazaniem dojazdu;
- zamieści wykaz sztucznych punktów poboru wody z rozmieszczeniem ich na mapie z uwzględnieniem wydajności poszczególnych hydrantów. Nadleśnictwo zobowiązuje się do uzyskania tych informacji od gmin i przekazania wykonawcy PUL rozbudowę w ostatnim czasie sieci wodociągowych na terenach wiejskich;
- dokona analizy i weryfikacji sieci dojazdów pożarowych;
- zaktualizuje przebieg i rodzaj pasów przeciwpożarowych;
- opracuje wykaz obiektów szczególnie cennych (jeżeli występują) takich jak niektóre rezerваты i wyjątkowo cenne pomniki przyrody wraz z podaniem zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego (zgodnie z załącznikiem nr 4 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu”), podając adres leśny i powierzchnię rezerwatu, adres leśny i współrzędne geograficzne w układzie WGS 84 pomników przyrody, wraz z opracowaniem warstwy LMN dotyczącej tych obiektów zgodnie ze standardem LMN, na potrzeby sporządzenia charakterystyki zagrożenia pożarowego nadleśnictwa w „Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”;

- zgodnie z załącznikiem nr 3 „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu” określi czas swobodnego rozwoju pożaru lasu dla najbardziej oddalonych od sił ratowniczo-gaśniczych fragmentów kompleksów leśnych;
- wskaże na mapie ochrony przeciwpożarowej lokalizację różnego typu obiektów stwarzających szczególne zagrożenie pożarowe.

Całość zagadnień związanych z ochroną przeciwpożarową zostanie naniesiona na mapę ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z § 104 IUL.

B.11 Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego, w tym sporządzenia odpowiedniej mapy przeglądowej.

Opis zagadnień dotyczących rekreacyjnego zagospodarowania nadleśnictwa powinien nastąpić w ścisłej współpracy wykonawcy z nadleśnictwem. Obiekty turystyczne oraz urządzenia towarzyszące, obiekty punktowe, powierzchniowe i kubaturowe zostały przez nadleśnictwo zinwentaryzowane, a ich przeznaczenie określone w planach wieloletnich. Obiekty liniowe – szlaki turystyczne i ścieżki dydaktyczne zostały zinwentaryzowane.

Nadleśnictwo Czerwony Dwór prowadzi działalność edukacyjno-promocyjną, rekreacyjną oraz turystyczną w oparciu o Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Czerwony Dwór na lata 2014-2023.

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy wszelkie dane dotyczące tego zagadnienia.

Na podstawie posiadanych danych wykonawca wykona mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego w nadleśnictwie.

B.12 Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Nadleśnictwo prowadzi sprzedaż choinek. Choinki pozyskiwane są w ramach zabiegów gospodarczych. Na terenie Leśnictwa Rogonie założono dwie plantacje choinkowe:

- jodłową w oddziale 153 – j – 00 o powierzchni 0,61 ha,
- świerkową w oddziale 179 - a – 00 o powierzchni 1,54 ha.

W Nadleśnictwie Czerwony Dwór jest Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany dla Rejonu Wielkich Jezior Mazurskich na okres od 1 kwietnia 2017 roku do 31 marca 2027 roku. Dokument ten zawiera zarówno dane rzeczowe, jak i ilościowe dotyczące spraw związanych z zagospodarowaniem obwodu łowieckiego 61 oraz liczebnością zwierzyny.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czerwony Dwór znajduje się siedem obwodów łowieckich (w tym jeden częściowo), pięć z nich jest dzierżawionych przez koła łowieckie z terenu Zarządu Okręgowego PZŁ w Suwałkach. Nadleśnictwo w bieżącym roku wystąpiło z

wnioskiem do Ministra Środowiska o wyłączenie z dzierżawy na okres najbliższych 30 lat i przekazanie w zarząd obwodu łowieckiego nr 61.

Problemem związanym z utrzymywaniem aktualnej liczebności jeleniowatych, zwłaszcza łośa, są szkody powodowane przez zwierzynę, a właściwie sposoby zabezpieczania przed ich powstawaniem – konieczność budowy kosztownych grodzień. Nadleśnictwo wnioskuję, aby wykonawca planu określając zadania kierunkowe gospodarki łowieckiej odniósł się do problemu konieczności grodzień nowozakładanych upraw w powiązaniu z zagęszczeniem jeleniowatych w nadleśnictwie.

Na podstawie danych przekazanych przez nadleśnictwo wykonawca sporządzi mapę przeglądową gospodarki łowieckiej.

B.13 Infrastruktura nadleśnictwa.

Sprawy dotyczące infrastruktury kubaturowej nadleśnictwa ujęte są w „Programie Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w Nadleśnictwie Czerwony Dwór” zatwierdzonym przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku w dniu 24 marca 2021 roku (znak spr: ZS.2101.23.2021). Budowa nowych obiektów oraz remonty istniejących planowane są w wieloletnich planach inwestycyjnych, a ich realizacja uzależniona jest od aktualnych uwarunkowań, w tym sytuacji ekonomicznej nadleśnictwa. Zagadnienia związane z budową i remontami sieci drogowej ujęte zostały w analizie docelowej sieci drogowej. Dlatego też potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej należy opisać bazując na istniejących dokumentach, a ewentualne sugestie lub zmiany uzgodnić z nadleśnictwem.

B.14 Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Komisja nie widzi potrzeby wykonania prognozy ekonomicznej.

B.15 Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca opracuje rozdział „Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego”. Przedstawi wpływ realizacji PUL na środowisko i Obszar Natura 2000 zgodnie z § 123 Instrukcji Urządzania Lasu.

B.16 Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody, w tym sporządzenia tabel dotyczących przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych

Program Ochrony Przyrody, opracowany wg stanu na 01.01.2013 roku należy zaktualizować zgodnie z § 110, 111, 112, IUL uwzględniając poniższe zapisy oraz dokumenty związane z ochroną przyrody. Przy aktualizacji Programu Ochrony Przyrody należy zwrócić szczególną uwagę na formy ochrony przyrody (rezerwaty przyrody, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne,

użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów). Informacje zawarte w SDF-ach dla obszarów Natura 2000, należy poddać ocenie. Nowe informacje o stanowiskach cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów należy zamieścić w opisie taksacyjnym, jako informacje różne.

W programie ochrony przyrody należy omówić sposoby realizacji zabiegów gospodarczych w odniesieniu do zachowania miejsc występowania zinwentaryzowanych szczególnie cennych gatunków chronionych. Należy też opisać wytyczne do prowadzenia gospodarki na cennych przyrodniczo siedliskach, w odniesieniu wskazań gospodarczych w opisach taksacyjnych. Zadania w zakresie ochrony przyrody na terenie zarządzanym przez PGL LP, na którym znajduje się obszar Natura 2000 powinny być ustalone w PUL, z uwzględnieniem wytycznych zawartych w PZO sporządzonych dla poszczególnych obszarów Natura 2000. W przypadku siedlisk przyrodniczych nieleśnych, dla których nie planuje się wskazówek w PUL, informacje dotyczące sposobu postępowania na danych siedliskach przyrodniczych powinny być zawarte w POP, zgodnie z PZO.

Na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych wykonawca prac dokona aktualizacji Programu Ochrony Przyrody na podstawie zebranych materiałów po weryfikacji terenowej. Należy umieścić opisy szczegółowe, wykazy, i tabele wykonane dla form ochrony przyrody. Natomiast na gruntach obcych, będących w zasięgu terytorialnym działania nadleśnictwa, aktualizacja Programu Ochrony Przyrody zostanie wykonana w oparciu o zebrane materiały z RDOŚ i z nadleśnictwa. W Programie Ochrony Przyrody należy podać sumaryczną powierzchnię (bez szczegółowej lokalizacji) drzewostanów wyłączonych z użytkowania (ONG) w ramach wymogów certyfikatu FSC.

Aktualizacja Programu Ochrony Przyrody dla nadleśnictwa winna zostać wykonana w oparciu o następujące elementy:

1. aktualizacja adresów wszystkich form ochrony występujących w nadleśnictwie;
2. aktualizacja zaewidencjonowanych w rejestrach zabytków obiektów zabytkowych;
3. weryfikacja wykazu istniejących form ochrony przyrody;
4. weryfikacja wykazu drzew zasługujących na ochronę;
5. weryfikacja wykazu drzewostanów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
6. uzupełnienie listy gatunków flory podlegających ochronie ścisłej i częściowej;
7. aktualizacja naturowych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, grzybów i zwierząt z podziałem na gatunki chronione powszechnie występujące (z podziałem na poszczególne leśnictwa), rzadkie, naturowe i z Czerwonej Księgi przy uwzględnieniu:

- wyników powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej dotyczącej siedlisk przyrodniczych leśnych i nieleśnych, gatunków chronionych roślin i zwierząt, wykonywanej w latach 2006-2007,
- wyników Państwowego Monitoringu Środowiska,
- wyników obserwacji przyrodniczych, prowadzonych na bieżąco przez leśniczych,
- aktualnych informacji o środowisku dostępnych w publikacjach naukowych oraz udostępnionych przez lokalne organizacje pozarządowe (NGO),
- danych uzyskanych z RDOŚ w Olsztynie.

Program wraz z mapą walorów przyrodniczych i wartości kulturowych należy sporządzić, jako oddzielnie opracowany tom oraz w formie elektronicznej. Należy również, na dodatkowe zlecenie, wykonać skróconą wersję Programu Ochrony Przyrody dla leśnictw, jako rozdział w operacie wg następującej tematyki:

1. Wykaz gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów w leśnictwie – rzadkie z podaniem dokładnej lokalizacji do wydzielenia, częste lub pospolite – ze wskazaniem siedlisk, na których występują.

2. Wykaz siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w leśnictwie ze wskazaniem sposobów realizacji poszczególnych zabiegów gospodarczych,

3. Opis form ochrony przyrody występujących w nadleśnictwie zawierający:

a) rezerwaty przyrody:

- informacje ogólne: [powierzchnia, rodzaj ochrony],
- cel ochrony: [krótki opis celu],

b) strefy ochrony:

- nr i data decyzji powołującej strefę,
- lokalizacja strefy całorocznej i okresowej,
- terminy obowiązywania strefy okresowej,

c) pomniki przyrody:

- gatunek drzewa, wiek, pierśnica, liczba drzew w grupie lub alei,

d) użytki ekologiczne:

- lokalizacja do wydzielenia,

e) obszary Natura 2000:

- nazwa obszaru i powierzchnia,

f) obszary chronionego krajobrazu:

- powierzchnia i cel ochrony,
- g) obiekty dziedzictwa kulturowego:
- nazwa obiektu,
  - lokalizacja do wydzielienia.

B.17 Wykaz map tematycznych

Wydruki map tematycznych z bazy geometrycznej należy wykonać zgodnie z Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych (cz. 3 IUL) z późniejszymi zmianami. Uwzględniając ustalenia i ilość map określonych w pkt. 11 powyższego dokumentu pt. „Wymagania dotyczące sporządzania i wydruku map”.

Sporządzenie i wydruk map przeglądowych i sytuacyjno - przeglądowych zgodnie z Instrukcją UL cz. I (§ 64, 71, 72, 73, 98, 102, 104, 107, 109, 111) uwzględniających tradycyjną symbolikę elementów topograficznych (kasowniki, drogi, linie podziału powierzchniowego).

1. Mapy dla leśnictw – skala 1: 10 000:

- gospodarczo - przeglądowa drzewostanów i cięć rębnych złożone i oprawione w twarde okładki koloru zielonego z opisem 2 komplety;
- połączoną mapę glebowo-siedliskowo z drzewostanową i cięć w skali 1:10000 w formie atlasu w formacie A4 na papierze odpornym na wilgoć - 26 atlasów (po 2 sztuki na każde z 13 leśnictw),
- gospodarczo - przeglądowa siedlisk i cięć rębnych złożone w sztywnej oprawie oraz 1 komplet w formie atlasu;
- gospodarczo - przeglądowa cięć rębnych 1 komplet;
- mapa zagospodarowania turystycznego i walorów przyrodniczo-kulturowych, i lasów cennych przyrodniczo i PZO – 1 komplet;

2. Mapy dla obrębów – skala 1: 20 000:

- mapa przeglądowa drzewostanów z podziałem na obręby - oprawiona w twardej oprawie ;
- mapa przeglądowa cięć rębnych z podziałem na obręby - oprawiona w twardej oprawie (po 2 szt. na obręb);
- mapa przeglądowa siedlisk z podziałem na obręby;
- mapa przeglądowa zagrożenia środowiska biotycznego i ochrony lasu;
- mapa przeglądowa funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych (2 sztuki);

- mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji;
3. Mapa dla nadleśnictwa - skala 1: 5000
- mapa gospodarczo-ewidencyjna w arkuszach
4. Mapa dla nadleśnictwa - skala 1: 50 000
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa;
  - mapa sytuacyjno-przeglądowa funkcji lasu;
  - mapa sytuacyjno-przeglądowa gospodarki łowieckiej, z naniesionymi obwodami łowieckimi oraz 2 egzemplarze w formie mapy ściennej (podklejonej na płótnie);
  - mapa sytuacyjno-przeglądowa ochrony przeciwpożarowej – w formie mapy ściennej PAD,
  - mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej w granicach zasięgu Ośrodka Hodowli Zwierzyny Czerwony Dwór w skali 1:20000 na płótnie – 1 sztuka,
  - mapa gospodarczo-przeglądowa gospodarki łowieckiej w skali 1:10000 w granicach zasięgu Ośrodka Hodowli Zwierzyny Czerwony Dwór – 1 sztuka
  - mapa sytuacyjno-przeglądowa ochrony przeciwpożarowej w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa w skali 1:50000 na blasze w formie naściennej – 1 sztuka,
  - mapa sytuacyjno-przeglądowa ochrony przyrody, obszarów chronionych i funkcji lasów oraz walorów przyrodniczo-kulturowych;
  - mapa zagospodarowania turystycznego i walorów przyrodniczo-kulturowych, i lasów cennych przyrodniczo i PZO (2 sztuki).
5. Materiały kartograficzne do Strategicznej oceny oddziaływania Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór na środowisko i obszar Natura 2000.
- Mapa przeglądowa z naniesionymi stanowiskami oraz siedliskami gatunków ptaków chronionych z załącznika I Dyrektywy Rady 79/EWG z dnia 02 kwietnia 1979 r.(z późn.zm.) w skali 1:20 000 dla obrębów leśnych po 3 egz.
  - Mapa siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków roślin wymienionych w załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r.
  - w skali 1:20 000 dla obrębów leśnych po 3 egz.
  - Materiały opisowe i kartograficzne należy przekazać w wersji analogowej i cyfrowej – plik w edycji jak i PDF.
6. Wydruki map dla leśnictw:

- mapa przeglądowa drzewostanów
- mapa gospodarcza z cięciami rębными
- mapa sytuacyjno-przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu
- mapa przeglądowa ochrony lasu
- mapa przeglądowa drzewostanów (w formie arkusza podklejanego na płótnie).
- mapa gospodarczo-przeglądowa drzewostanów i projektowanych cięć rębnych z mapą przeglądową siedlisk leśnych (w formie atlasu - specjalnie przygotowane do pracy terenowej - odporna na warunki atmosferyczne).

B.18 Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy Oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na Środowisko i Obszary Natura 2000

Prognozę oddziaływania planu ul na środowisko należy wykonać w oparciu o Ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr. 199, Poz. 1227) oraz „Ramowe wytyczne w sprawie zakresu szczegółowej prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu” (przesłane pismem DGLP Zn.ZU-7019-50/11 z dn.08.09.2011 r.) wraz z załącznikami (1-5).

Zenon Angielczyk
Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki Leśnej
/podpisano elektronicznie/